

Komenda Główna Straży Granicznej

<https://strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/7794,75-rocznica-Powstania-Warszawskiego.html>
17.05.2025, 11:47

Strona znajduje się w archiwum.

75. rocznica Powstania Warszawskiego

Maciej Pietraszczyk
02.08.2019

1 sierpnia obchodziliśmy 75. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego. W bohaterskim zrywie stolicy uczestniczyli także byli żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza i funkcjonariusze Straży Granicznej. W uroczystościach rocznicowych uczestniczył Zastępca Komendanta Głównego Straży Granicznej płk SG Grzegorz Niemiec.

Pułkownik SG Grzegorz Niemiec wziął udział w obchodach 75 rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowym) na Powązkach w Warszawie. Wcześniej w Belwederze uczestniczył w Świącie Służby Ochrony Państwa, która przejęła tradycje Oddziału Dyspozycyjnego „B” Kedywu Okręgu Warszawa AK.

Wybuch powstania w Warszawie był nieplanowanym wcześniej, wynikłym z rozwoju sytuacji, elementem Akcji „Burza”, której celem była próba zahamowania niekorzystnych dla Polski decyzji, które zapadły na konferencjach Wielkiej Czwórki w Teheranie i Jałcie oraz zaprzeczenia antypolskiej propagandzie władz Związku Sowieckiego. Bezpośrednim impulsem do wydania rozkazu o rozpoczęciu otwartej walki zbrojnej było rozpoczęcie pancерnej bitwy pomiędzy Niemcami a Armią Czerwoną na przedpolach Warszawy (pomiędzy Radzyminem, Markami, Choszczówką i Targówkiem) oraz pojawienie się na warszawskiej Pradze sowieckich czołgów.

1 sierpnia 1944 do nierównej walki z okupantem stanęło ok. 20-30 tysięcy żołnierzy Armii Krajowej oraz innych organizacji podziemnych, przeważnie słabo uzbrojonych i źle wyszkolonych. Wyjątek stanowiły elitarne oddziały dyspozycyjne Kierownictwa Dywersji KEDYWU. Łącznie w powstaniu walczyło 50 tys. żołnierzy.

Wśród powstańców znajdowali się także byli żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza i funkcjonariusze Straży Granicznej. Do najbardziej znanych należy ppłk Antoni Żurowski, dowódca Powstania na Pradze, który wobec braku perspektyw dalszej walki w porozumieniu z Komendantem Głównym AK gen. bryg. Tadeuszem Komorowskim „Borem” wygasił Powstanie

6 sierpnia 1944 roku, przenosząc całość podległych sobie sił z powrotem do konspiracji. We wrześniu 1939 roku jeszcze w stopniu majora Antoni Żurowski dowodził Batalionem KOP „Bereźne” i uczestniczył w walkach z agresją sowiecką od 17 września do bitwy pod Wytycznem 1 października.

Po wojnie ppłk Antoni Żurowski ujawnił się i podjął pracę cywilną. W grudniu 1945 został aresztowany pod zarzutem współpracy z Niemcami i skazany na karę śmierci, zamienioną na długoletnie więzienie. Oczekując na transport w wagonie na boczniczy Dworca Wschodniego w Warszawie, zorganizował własne odbicie. Akcję wykonali partyzanci z oddziału Mariana Bernaciaka „Orlika”.

Antoni Żurowski ukrywał się pod fałszywymi nazwiskami do 1956 roku. W 1958 roku został zrehabilitowany. Zmarł w 1988 roku w Pruszkowie.

Tradycje żołnierzy Powstania Warszawskiego kontynuuje Nadwiślański Oddział Straży Granicznej.

zdj. MSWiA, Dowództwo Garnizonu Warszawskiego WP.

